

PWO KRACHTNET

PREVENTIE VAN SOCIAAL ISOLEMENT IN VITALE BUURTEN

STUURGROEP #1

27.11.2018 | BRUGGE

VERSLAG

howest.be

AANWEZIGEN EN VERONTSCHULDIGDEN

Bevestigd: Sofie Legon (BZN), Lucas Vandendriessche (Sociaal Huis Oostende), Delphine Verscheure (BM), Anne-Flor Vanmeenen (Huis van de Mens Brugge), Henk Wittevrongel (Mintus Brugge), Bart Denys (Stad Kortrijk), Jens Jacques (CAW Noord-West-Vlaanderen), Tom Lemahieu (Howest), Myriam Deroo (Howest), Greetje Desnerck (Howest), Chris Mestdagh (Howest, projectleider)

Verontschuldigd: Emily Verté (VUB/UGent), Leen Heylen (Thomas More), Lore Cuypers (Howest; Onderzoeksgroep Vital Cities), Laurens Deboeuf (Zorgbedrijf Roeselare), Shane Deconinck (Howest), Ann Decorte (Howest), Steve De Meester (Howest)

1. VERSLAG

We zitten in lokaal C.005 in Howest Rijselstraat. In het lokaal staan blokken van twee tafels waar telkens 3 à 4 personen kunnen zitten.

0. VERWELKOMING & INLEIDING

Chris Mestdagh, projectleider, verwelkomt de leden. Hij is verheugd dat zo veel betrokkenen uit het werkveld aanwezig kunnen zijn. Hun inbreng zal centraal staan tijdens deze stuurgroep.

“Onze gezamenlijke droom is om ouderen een gelukkige en kwalitatieve oude dag te bezorgen.”

A. KENNISMAKING

De stuurgroepleden stellen zich heel kort voor:

- naam,
- organisatie,
- hoeveel jaar nuttige ervaring breng je binnen in deze stuurgroep,
- Wat is het beste ondersteuningsmiddel ter preventie van sociaal isolement of eenzaamheid dat je al zag, of zelf gebruikte?

In totaal komen we aan 184 jaar relevante ervaring in deze stuurgroep. En dan zijn er nog enkele personen verontschuldigd...

Enkele good practices die aangehaald werden:

- *Vierkant tegen Eenzaamheid Brugge: vierkante tafels*
- *Beeldbellen Brugge*
- *D-SCOPE*
- *Humanitas*
- *Meldpunt Senioren in Nood Oostende*
- *Postbodes die op bezoek gaan bij 80+ers*
- *Online Buurten*
- *Buren voor Buren*
- *Visite (rechtendetectie)*
- *Zorgnetwerken (platteland)*
- *Kwetsbaarheidsonderzoek provincie (cfr. D-SCOPE)*

Daarnaast worden nog enkele aandachtspunten benoemd:

- "Er is niet één oplossing"
- "nabijheid is belangrijk"

Chris Mestdagh overloopt de agenda:

- Kennismaking (al achter de rug)
- Zeer beknopte uitleg bij het project
- Knowhow en expertise in de stuurgroep
- Oefening waarbij we polsen naar verwachtingen
- Wat kan of wil jij bijdragen aan het project?

MATERIAAL:

- Powerpoint met agenda en over Krachtnet

B. BEKNOPTE UITLEG OVER KRACHTNET

Zie Powerpoint.

"Onze droom is om gevoelens van eenzaamheid te verminderen. We focussen hiervoor op de doelgroep ouderen, maar beseffen dat eenzaamheid zich niet beperkt tot ouderen alleen! We willen dit door een aantal concrete tools verder uit te werken die professionals, vrijwilligers en mantelzorgers kunnen ondersteunen bij de preventie van sociaal isolement in hun rechtstreeks contact met ouderen.

We werken in een maatschappelijke context waarin de vermaatschappelijking van de zorg, de buurtgerichte zorg, de nadruk op zorgzame buurten en het empowerend werken zeer sterk speelt. Daar hebben we het vandaag niet over. We willen het vrij operationeel hebben over de instrumenten die we willen uitwerken. Die instrumenten zijn uiteraard resultaat van die maatschappelijke context. Die instrumenten zijn een kleine, maar essentiële schakel in een keten van zorg kunnen zijn. We stellen vast dat er heel wat kennis is over eenzaamheid en sociaal isolement, dat er heel wat initiatieven uitgerold worden, maar dat er maar weinig ondersteunende instrumenten zijn die een proces duurzaam kunnen ondersteunen.

Ik zal dus kort wat uitleg geven over de tools die we zullen ontwikkelen en hoe we dat zullen doen.

Voor ik dit toelicht wil ik meegeven dat we niet van nul gestart zijn. Twee jaar geleden was er een vooronderzoek waar een instrument om het sociaal netwerk in kaart te brengen door studenten Sociaal werk getest werd bij enkele ouderen in dreigend isolement in Oostende."

"Welke tools zullen we in onze toolbox steken?"

Waar in het vooronderzoek (ISO-WEB) de focus lag op het in kaart brengen van het sociaal netwerk van mensen om dan te kijken hoe we bepaalde talenten konden inzetten om verbindingen te versterken,

OVER KRACHTNET: WAT?

• (Digitale) tool(s) om krachten, mogelijkheden, interesses en talenten van de oudere in kaart te brengen.

• Interne krachten

• Digitale tool om sociaal netwerk van de oudere op een dynamische manier in kaart te brengen.

Externe krachten

Proof Of Concept

Handleiding, vormingen...

Krachtnet | Stuurgroep #1

4

hebben we het vanuit de literatuur en feedback tijdens de testfase omgekeerd. We willen de talenten, mogelijkheden, krachten en interesses van mensen in kaart te brengen. Op die manier zullen ze intrinsiek gemotiveerd geraken om verbindingen te leggen. Dan is het goed om het sociaal netwerk in kaart te brengen en te kijken waar opportuniteiten of missing links liggen. Deze sociaal netwerkmethodiek is vrij concreet en is gebaseerd op de sociaal netwerkmethodiek van Maria Scheffers.

We zijn nog niet gestart met de inventarisatie van instrumenten om te werken aan de interne krachten van ouderen.”

“Dit project is praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek. We kiezen hier dus voor een systematische aanpak. De keuze viel op ontwikkelingsonderzoek. Verschillende fasen werden in het vooronderzoek grotendeels uitgevoerd. Daarom kunnen we voor sommige delen al starten halverwege.

Design thinking wordt gebruikt voor het creëren van ideeën, het maken en bijsturen van prototypes. De inbreng van verschillende soorten gebruikers staat hierbij centraal: ouderen, professionals, vrijwilligers...

Voor fase 8 zoeken we nog centen.”

C. KNOWHOW EN EXPERTISE ZIT IN DE STUURGROEP

Elke deelnemer krijgt enkele kaartjes met verschillende vragen. De leden van de stuurgroep antwoorden individueel op de vragen. Daarna worden ze verdeeld over groepjes van drie personen. Uiteindelijk brengen we de bevindingen naar plenum (3 kernwoorden). De focus ligt op de digitale tool.

Vragen:

Vraag 1. Op welke manier lever jij en/of je organisatie nú een bijdrage aan het verminderen van gevoelens van eenzaamheid bij ouderen?

Volgende antwoorden werden genoteerd door de drie groepen tijdens de vergadering:

Groep 1:

- Vanuit onderwijs: geen concrete bijdrage
- Vanuit breder netwerk (basiseducatie...): feit dat er ontmoeting gerealiseerd wordt is op zich waardevol
- Vanuit vrijwilligerswerk: opnieuw bijdrage aan ontmoeting en verbinding.
- Medewerking aan concrete projecten zoals D-SCOPE: in kaart brengen van kwetsbaarheden door langs te gaan bij ouderen. Het hanteren van een kwetsbaarheidsschaal (onder andere in het kader van GBO).
- Nauwe link met buurtgericht werken (Wervik): bevraging bij vrijwilligers en professionals; verwerkingstool van VUB; via eindfeest inzetten op ontmoeting en sociale cohesie. Van hieruit zal een vervolg vormgegeven worden.
- Beeldbellen: positief voor vrijwilligers en deelnemers; aandachtspunt is het technisch luik. Er wordt samengewerkt met Arteveldehogeschool in kader van een TETRA-project.
- Eenzaamheid voorkomen door betaalde vrijwilligerswerkingen
- Ontmoetingsmomenten met mantelzorgers (Mantelzorgcafés en dergelijke, in samenwerking met lokale besturen).
- Focus van het CAW ligt op kwetsbare doelgroepen in de samenleving via invulling van de drie kerntaken: onthaal, begeleiding en preventie (woonbegeleiding, preventieve woonbegeleiding).

- Aanwezigheid en ondersteuning in netwerken die rond dit thema of de doelgroep actief zijn met het oog op acties (bv. LUS vzw, Vrijwilligerswelzijn).

Groep 2

- Activiteiten van een lokaal dienstencentrum heeft dit al doelstelling.
- Initiatieven: 80+: peperkoekenronde; 2x per maand bijeenkomsten (en voorzien van vervoer): 60 cent heen en terug); 80+ verjaardagsbezoekjes.
- Vierkant tegen Eenzaamheid: toelichting aanmelding door betrokkene zelf versus aanmelding via anderen of buren (laatste is delicates).
- Hoppler (cfr. Mechelen). Aandachtspunt: kwetsbare groepen?
- Mantelzorgprojecten met Bond Moyson: mantelzorgers opsporen via mantelzorgpremie (! diegene die geen premie hebben). Drie momenten en drie plaatsen: info over mantelzorg, wat bestaat al, agenda vervolg bepalen.
- Inwijken: mensen die inwijken koppelen aan vrijwilligers meestal gericht op de taal.
- Tijdens de Week van de buren: mensen dienen kaarten in voor mensen die voor hen belangrijk zijn (bedankingskaarten).
- Buren voor buren: ontmoeting, huisbezoek, meldpunt (aandachtspunt: vinden van nieuwe vrijwilligers)
- Straatambassadeurs
- Peter- en meterschap voor speelpleinen
- De Langste Tafel
- Premie voor wijkfeesten

Groep 3

- Vrijwilligerswerk: is verbindend op zich, of zelf verbinden
- Onderzoek
- Thema binnenbrengen in de opleiding
- Projecten om mensen samen te brengen
- Ondersteunen van initiatieven van senioren zelf
- Creëren van plekken voor ontmoeting, bijvoorbeeld dagverzorgingscentra

Vraag 2. Van welke mogelijkheden droom je in de digitale tool van Krachtnet?

Welke functionaliteiten in de digitale tool kunnen een meerwaarde betekenen voor jou of jouw organisatie? Denk na over processen: bv. communicatie tussen verschillende partijen; organisatieniveau: ondersteuning, gemakkelijker maken van het werk van de professional of de vrijwilliger; Inzichten eindgebruiker; Databeheer; ... Zijn er "slimme" mogelijkheden die kansen bieden? Voor wie (welke betrokkenen)?

Groep 1

- Krachtnet moet vraag en aanbod overschrijden, het moet méér zijn dan dat.
- Het moet dynamisch, het moet mee evolueren
- Geen wachttijden
- Formele en informele experts moeten gekoppeld worden
- Persoonlijk netwerk moet betrokken worden.
- Thuiszorg: zorgkundigen kunnen langsgaan bij doelgroep; zorgkundigen ondersteunen in de praktijk (focus op in kaart brengen van formele en informele netwerken; wijkkaarten)

- Delen van kennis tussen professionals en deze kennis ook borgen op organisatieniveau.
- Mensen “matchen” vanuit hun achtergrond, wijkgericht.
- Detectie van de doelgroep en de noden. Deze in kaart brengen: hier zicht op krijgen is de eerste stap. Op welke manier kan je ze bereiken.
- Geen middel/doelverwarring: betreft het een “toeleidingstool”?
- databank van functionele concepten en randvoorwaarden om deze te laten slagen.

Groep 2

- Gebruiksvriendelijk
- Eenvoudige applicatie
- Aangepast aan de doelgroep
- Rekening houden met een digitale kloof
- Digitale vorming en begeleiding (interactief en aantrekkelijk)
- “Senior sit”: ontlasten van de mantelzorger

Groep 3

- Simpel houden
- Persoonlijk houden, geen gesprek al typend en noterend
- Mogelijkheid om een rijk dossier te hebben (niet enkel medisch/technisch/... zoals nu)
- Dynamisch
- Naar reële ontmoeting toewerken ook
- Verbinden van diensten, netwerken, verenigingen, toepassingen
- toegankelijk voor WZC en dergelijke zodat je een continuüm krijgt

Vraag 3. Welke bedreigingen zie je in dit project?

Denk na over verschillende betrokkenen: oudere, organisaties, verenigingen, buurt, stad, samenleving...

Groep 1

- Toeleiding?
- Formele en informele aspect op gelijkaardige manier hanteren
- evenwicht tussen professioneel aanbod en aanbod vrijwilligers benadrukken
- Tijdsintensief: toeleiding, testen, ...
- Wat na het project? Structurele middelen om voortzetting te garanderen?
- Concreet genoeg, tastbaar, effectieve meerwaarde creëren voor doelgroep en professional
- Doel en middel mogen niet verward worden
- Digitale aspect als drempel (digitale mobiliteit bij doelgroep als randvoorwaarde): financieel, competenties, toegang, uitrol...

Groep 2

- Vrijwilligers: aantrekken van vrijwilligers; geen bezoldiging <> vrijwilligersvergoeding; vrijwilligers ook voor kortlopende engagements, moeilijk voor langdurig engagement; pensioenleeftijd wordt opgetrokken
- Kansarmoede / kwetsbare groepen: Financiële toegankelijkheid
- Opvolging van detectie: centrumverantwoordelijke als coördinator. Buurtregisseur.

Groep 3

- Opletten voor stigma of etiket “eenzaam”
- Digitale kloof
- Persoonlijke versus digitale in balans
- Praktisch en financieel laagdrempelig
- Implementatie met bestaande netwerken en platformen
- GDPR: hoe ga je informatie uitwisselen
- doelgroep: wie zal deze applicatie gebruiken en binnen brengen bij mensen?

D. VOLGENDE STAPPEN IN HET PROJECT

Projectleider Chris Mestdagh geeft uitleg bij de verschillende fasen in het project. Hij geeft ook uitleg over een mogelijke uitbreiding naar TETRA-onderzoek en een internationaal netwerk. Er is een noodzaak aan bijkomende middelen om tot een volwaardige Proof of Concept te kunnen komen. Daarom wordt momenteel veel tijd geïnvesteerd in contacten met potentiële IT-partners.

Binnenkort wordt een website gelanceerd: www.krachtnet.be.

E. MEERWAARDE VAN HET PROJECT

In dit deel willen we een antwoord krijgen op een eerste vraag:

Wat moet het project jou en/of je organisatie opleveren? (Post-it: ROZE/BLAUW)

Wat zijn jouw verwachtingen, naast een bijdrage leveren aan het verminderen van gevoelens van eenzaamheid bij ouderen? De stuurgroepleden denken hier eerst individueel over na, schrijven hun ideeën op post-its en kleven op het bord. Overzicht van de post its:

Onderzoek rond eenzaamheid (cijfers, hoe wordt eenzaamheid meer zichtbaar). Meer concrete tools. Info genereren over wat er is en wat er mogelijk is (cfr. Vierkant tegen eenzaamheid, maar ruimer). Veel uitwisseling en afstemming in de praktijk. Versterken van wat bestaat. Verhoogde competenties bij studenten. Duurzame onderzoekslijn. Afstemming en lerend (netwerk) centrumsteden en provincie. Vinger aan de pols in ontwikkeling dossieropbouw sectoren zorg en

welzijn. Leren van goede praktijkvoorbeelden op vlak van buurtgerichte zorg. Uitgewerkte visie rond krachten en talenten waarbinnen deze tool kadert. Manier van werken tegen eenzaamheid die werkt. Opleidingsoverstijgende samenwerking/versterking/uitstraling naar het werkveld. Aantrekkelijk product waar organisaties, mantelzorgers en vooral eindgebruikers zelf beter van worden. Handig, overzichtelijk instrument die "probleem" hanteerbaar maakt. Meehelpen praktijkgericht studenten ruim(er) op te leiden tvv kwetsbare ouderen. Vruchtbare contacten met andere organisaties, eventueel samenwerking op beleidsvlak onder centrumsteden Oostende-Brugge? Periode van twee jaar is gelijklopend met opstart LDC Den Heerd (2018-2020): binnen nieuw decreet met bijzondere focus van nulmeting tot eerste evaluatie; kwaliteits- en kwetsbaarheidsindicatoren. Verzamelen en delen van expertise rond eenzaamheid en concrete aanpak in een buurt. Output: een bruikbare laagdrempelige tool om informeel en formeel netwerk in een buurt in kaart te brengen. Hoe overtuig je medewerkers van meerwaarde van een talentenbenadering: naar denken vanuit concreet aanbod, maar ook vraag. Inzetbare tools in de praktijk die vlot implementeerbaar zijn en vanuit een onderbouwde visie vertrekken. Zicht krijgen op deze doelgroep in de ruime regio Noord-West-Vlaanderen: detectie en zicht krijgen op kanalen om deze te bereiken. Concrete meerwaarde voor brede organisatie, zowel op niveau van onze doelgroep (en eventueel bereik ervan), hulpverleners als op beleidsmatig niveau.

Welke bijdrage wil of kan jij leveren aan dit project? (Post-it: GEEL)

Bijvoorbeeld: meedenken, netwerk aanreiken, testmogelijkheden bieden... De stuurgroepleden denken hier eerst individueel over na, schrijven op post-its en kleven ze op het bord.

Actieve bijdrage vanuit onze organisatie (breder dan mezelf) in het proces om tot bereik van doelstelling te komen. Mogelijke testers bij collega's of vrijwilligers. Afhankelijk van wat eruitkomt van testvoer: kunnen wij misschien ook een testomgeving bieden. Delen van eigen ervaringen rond projecten. Vrijwilligers, expertise rond vrijwilligerswerk. Expertise rond empathisch luisteren, vorming. Conceptontwikkeling, omgevingsanalyse. Algemene kritische reflectie. Expertise zorgmanagement. Inbreng vanuit groot OCMW, eventueel vanop diverse terreinen, inclusief stagewerking. Helpen zoeken naar vervolprojecten. Ons netwerk inzetten: op vlak van input, klankbord, testing en feedback, uitrol en verspreiding. Testveld op terrein (thuiszorg, ouderenzorg, residentiële zorg). Testing. Kruisbestuiving met Vital Cities. Inzet van studenten mogelijk bij bepaalde werkpakketten. Aanverwante thema's of praktijken, onderzoeken inbrengen. Kennis, ervaring, expertise delen. Ondersteuning vanuit de opleiding bij bepaalde werkpakketten. Klankbord algemeen.